

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 122/2021-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. februára 2021 v senáte zloženom z predsedu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jurajom Gavalcom, Teodora Tekela 23, Trnava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv, práv podľa čl. 8 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd postupom Krajského súdu v Nitre vo veci vedenej pod sp. zn. 2Tos/70/2020 a jeho uznesením č. k. 2Tos/70/2020-104 z 26. augusta 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. novembra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“)

vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práv podľa čl. 8 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) konaním Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 2Tos/70/2020 a jeho uznesením č. k. 2Tos/70/2020-104 z 26. augusta 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5T/19/2014 z 25. apríla 2014 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1To/50/2014 z 1. júla 2014 (ďalej len „pôvodné konanie“) odsúdený pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 14 ods. 1 k § 145 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. c) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 20 rokov s maximálnym stupňom stráženia. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) odmietol uznesením sp. zn. 3Tdo/87/2017 z 26. apríla 2018. Sťažovateľ podal návrh na povolenie obnovy konania, v rámci ktorého došlo k odsúdeniu sťažovateľa. Uznesením okresného súdu sp. zn. 6Nt/7/2019 z 12. júna 2020 bol zamietnutý návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania. Sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu sťažnosť, ktorú krajský súd zamietol uznesením sp. zn. 2Tos/70/2020 z 26. augusta 2020.

3. Sťažovateľ nesúhlasí s odôvodnením napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorým súd zamietol návrh na obnovu konania, a to z dôvodu, že prezentovaný záver súdu predstavuje formalistický prístup k základným princípom právneho štátu a nejde o naplnenie materiálneho poňatia právneho štátu. Sťažovateľ považuje za nové skutočnosti, ktoré by mali byť dôvodom na obnovu, to, že krajský súd zmenil pôvodnú skutkovú vetu, a teda skutkový stav zistený okresným súdom doplnil vo výroku skutkovej vety rozsudku vetou „*pričom k smrti poškodenej nedošlo iba v dôsledku jej duchaprítomnosti a pomoci okoloidúcich osôb*“. Dodáva, že sťažovateľ by mal mať možnosť v tejto súvislosti navrhovať dôkazy a aj sám byť k takejto novej skutočnosti vypočutý a musí mu byť daná možnosť sa k tomu vyjadriť. Sťažovateľ teda považuje za novú skutočnosť zmenu skutkovej

vety, ktorá dovedty nebola známa, a zároveň ju považuje za nejednoznačnú, keďže nie je jasné, akú duchapritomnosť poškodenej má krajský súd na mysli a v čom má spočívať.

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práv podľa čl. 8 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 listiny postupom krajského súdu, zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 2Tos/70/2020 z 26. augusta 2020 a priznal mu náhradu trov konania.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

7. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,

- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q) r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

9. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

III.

10. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdené porušenie jeho základných práv rozhodnutím krajského súdu o zamietnutí jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí jeho návrhu na povolenie obnovy konania. Podľa sťažovateľa dospel krajský súd k nesprávnemu záveru, že sťažovateľom uvádzaná skutočnosť nie je novou skutočnosťou, ktorá by odôvodňovala obnovu konania. Za novú skutočnosť sťažovateľ považoval to, že v pôvodnom konaní odvolací súd skutkovú vetu doplnil o to, že k smrti poškodenej nedošlo v dôsledku jej duchaprítomnosti a pomoci okoloidúcich osôb.

11. Úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je okrem iného posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie

ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

13. Podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným trestným rozkazom, sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli same osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

14. Ústavný súd sa oboznámil s odôvodnením napadnutého uznesenia krajského súdu, z ktorého je zrejmé, že krajský súd poukázal na to, že námietka sťažovateľa o nesprávnom doplnení skutkovej vety odvolacím súdom bola predmetom už jeho dovolania, o ktorom v pôvodnom konaní rozhodoval najvyšší súd. Osobitne bolo v rozhodnutí poukázané na to, že obnova konania slúži na nápravu nesprávnych skutkových zistení v pôvodnom konaní, no nie na spochybňovanie právnej kvalifikácie tak, ako bola v pôvodnom konaní ustálená. Okrem toho za nové skutočnosti a nové dôkazy nemožno považovať skutočnosti a dôkazy zistiteľné z obsahu spisov pôvodného konania, a to ani v prípade, ak tieto dôkazy boli hodnotené nesprávne, keďže účelom konania o obnove konanie nie je prieskum zákonnosti postupu súdu v pôvodnom konaní.

15. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že sťažnostná argumentácia sťažovateľa nie je spôsobilá spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Ústavný súd nevzhladol v odôvodnení napadnutého uznesenia sťažovateľom tvrdený formalistický prístup a nerešpektovanie záujmu na spravodlivom odsúdení páchatel'ov. Krajský súd jasne a zrozumiteľne objasnil, prečo v prípade sťažovateľa neboli naplnené podmienky pre obnovu konania podľa § 394 Trestného poriadku. Odôvodnil, prečo nepovažoval ním tvrdenú nesprávnosť v postupe súdu v pôvodnom konaní za novú skutočnosť. Právne závery krajského súdu majú racionálny základ a sú plne udržateľné aj v rovine ústavného práva. Samotný fakt, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sám osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

16. Na tomto základe ústavný súd zastáva názor, že neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby do napadnutého uznesenia krajského súdu zasahoval, pretože pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mohla po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie zakladať dôvod na vyslovenie porušenia sťažovateľom označených základných práv. Z tohto dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) možno vyvodiť záver, že dohovor nezaručuje právo na obnovu právoplatne skončeného konania a čl. 6 dohovoru nedopadá na mimoriadne opravné prostriedky vedúce k obnove konania. [*Moreira Ferreira proti Portugalsku* (č. 2), rozsudok z 11. 7. 2017 vo veci č. 19867/12]. Podľa ESLP osoba, ktorá bola právoplatne odsúdená a ktorá žiada o obnovu tohto právoplatne skončeného konania, nie je „obvinená z trestného činu“ v zmysle čl. 6 dohovoru. Iba nové konanie nasledujúce po povolení obnovy konania možno považovať za konanie týkajúce sa trestného obvinenia (Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights). Právo na obnovu konania ako také nie je zahrnuté medzi práva a slobody zaručené dohovorom [*Callaghan a ostatní proti Spojenému kráľovstvu*, rozhodnutie Európskej komisie pre ľudské práva z 9. 5. 1989 vo veci č. 14739/89 (Európska komisia pre ľudské práva bola osobitným tribunálom, ktorý pôsobil v rokoch 1953 až 1998 a určoval prijateľnosť sťažností predkladaných ESLP, pozn.)].

18. S poukazom na judikatúru ESLP, ako aj na rozhodovaciu prax ústavného súdu (napr. I. ÚS 729/2013, IV. ÚS 407/2018) preto neprichádza do úvahy, aby postupom krajského súd mohlo dôjsť k porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti spočívajúcej v namietanom porušení práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. februára 2021

Robert Šorl
predseda senátu